

Informele raadssessie ecologisch maaibeheer (beeldvorming) d.d. 30 oktober 2019

Aanwezig:

De heer R. Bosselaar (gespreksleider).

De heer J.H. Hoogeveen (PAB), de heer A. Stremmer (PAB), mevrouw H.M. van Wijngaarden (PAB), de heer L.T. van den Dool (CDA), mevrouw A. Bokma (VVD), de heer C.M. Laban (ChristenUnie), de heer R. Lammers (Onafhankelijk Papendrecht), mevrouw H. Hoekstra (Onafhankelijk Papendrecht), de heer H. Mooij (PvdA), mevrouw J. Vos (GroenLinks), de heer B.H. Grimmius (GroenLinks), mevrouw Y. van Engelen (GroenLinks) en de heer J. van der Linden (D66, vanaf 19.15 uur).

Mevrouw I. van der Arend, ecooloog,

De heer K.J. van Zwienen, groenbeheerder gemeente Papendrecht,

De heer A. Korteland, bestuurslid Stichting Educatie Stal BIJ de Heerlijkheid van Papendrecht,

De heer S. Veerman, voorzitter Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard.

De heer A.M.J.M. Janssen, portefeuillehouder;

De heer C. de Ruijter, portefeuillehouder.

Mevrouw C. Richter, commissiegriffier.

Diverse belangstellenden.

1. Opening.

De heer Bosselaar opent de informele bijeenkomst en heet een ieder van harte welkom.

2. Toelichting Papendrechts maaibeheer, Bijenconvenant, Uitbreiding ecologisch maaibeheer 2020.

Papendrechts maaibeheer:

De heer Van Zwienen en mevrouw Van der Arend verzorgen een informatieve presentatie over het Papendrechts maaibeheer. De powerpoint presentatie wordt na vanavond op de raadswebsite geplaatst.

Mevrouw Hoekstra vraagt hoe men de overlast van muggen kan tegengaan.

Mevrouw Van der Arend antwoordt dat met de kruidenmengsels wordt ingezet op een hogere diversiteit aan en verhoging van het aantal insecten. Met de kruidenmengsels wordt het aantal muggen niet bevorderd. Zij merkt op dat de kringloop zichzelf herstelt: door de toename van kevers krijgt men ook meer vogels en egels.

De heer Mooij vraagt wat de relatie is tussen het stikstofprobleem en het ecologisch maaien.

Mevrouw Van der Arend antwoordt dat er een stikstofdeken over Nederland ligt. Door maaien en afvoeren van maaisel, wordt stikstof afgevoerd. Doordat Papendrecht grotendeels voedselrijke bodems heeft, is het niet eenvoudig de bodem te verschrallen. Door maaien en afvoeren wordt in ieder geval voorkomen dat de bodem nog voedselrijker wordt. Het maaisel moet dan wel binnen 72 uur na het maaien worden verwijderd.

De heer Wooning, inwoner en zapper, informeert naar de mogelijkheid om de zappers voorafgaand aan het maaien in te zetten, zodat afval (blikjes) niet verpulverd worden door de combine.

De heer Van Zwienen antwoordt dat de maaifrequentie op verschillende plaatsen in het dorp verschilt. Dat maakt het afstemmen van schoonmaakrondes door zappers voorafgaande aan maairondes best lastig. Momenteel is de gemeente bezig met de aanbesteding van het ecologisch maaibeheer en hierin is ook het verwijderen van zwerfvuil meegenomen.

Mevrouw Van der Arend merkt op dat bij natuurlijk maaien voorafgaand door de maaier een faunacheck moet worden gedaan. Zwerfafval moet op dat moment ook opgeruimd worden.

De heer Den Ouden van de Natuur- en Vogelwacht merkt op dat er wordt gesproken over een kruidenmengsel. Dit is zijns inziens niet nodig, de grasmat kan met ratelaar ingezaaid worden, waardoor het gras afneemt. Dit is de meest duurzame en mooie manier om te maaien.

Mevrouw Van der Arend merkt op dat er in eerste instantie niets gezaaid zal worden en dat zal worden gekeken hoe het natuurlijke proces verloopt. Wanneer dit niet het gewenste resultaat heeft, kan eventueel kleine ratelaar worden ingezet.

Mevrouw Van Wijngaarden vraagt naar de toevoeging voor de natuur van de overdaad aan riet in het cultuur historisch landschapspark de Tiendzone.

Mevrouw Van der Arend antwoordt dat riet waardevol is voor vogels en insecten. De heer Van Zwienen merkt op dat de maaikaart voor volgend jaar op de gemeentewebsite gepubliceerd zal worden. Hierop is te zien met welke frequentie waar gemaaid wordt. Binnen de Tiendzone is er sprake van verschillende regimes. Hij zal met mevrouw Van Wijngaarden overleggen over welk deel van de Tiendzone zij spreekt.

Bijenconvenant:

De heren Korteland en Veerman verzorgen een toelichtende presentatie over het bijenconvenant.

De bijdrage van de heer Veerman is te vinden in de bijlage van dit verslag. De powerpoint presentatie van de heer Korteland komt op de raadswebsite te staan.

De heer Grimmius dankt de aanwezigen voor hun toelichting. Hij heeft uit de toelichting begrepen dat het natuurvriendelijke maaibeleid in principe 2 x per jaar zal plaatsvinden. Hij vraagt welke frequentie nu gangbaar is.

De heer Van Zwienen antwoordt dat in Nederland en Papendrecht een groot deel van het gras met klepelmaaiers werd gemaaid. In Papendrecht werd dat

afhankelijk van de functie van het gras gedaan met een frequentie van 6 en 3 x per jaar. Daarnaast wordt er veel gazon gemaaid, hiervoor bestaat een gazonbestek dat nog een aantal jaren doorloopt. Wanneer dat contracten afloopt is er wellicht de mogelijkheid te zijner tijd nog een stapje te zetten naar natuurvriendelijk maaien. Mevrouw Van der Arend geeft aan dat het gazonmaaien ongeveer 20 x per jaar plaatsvindt. Zij geeft aan dat gazons ook hun functie hebben, bijvoorbeeld t.b.v. trapveldjes voor voetballende/spelende kinderen. 100% ecologisch maaibeheer in een gemeente is dan ook niet realistisch.

De heer Grimmius merkt op dat de afspraak is gemaakt het klepelmaaien gefaseerd uit te faseren. Hij hoort dat het even duurt voor dit effect zal hebben. Zijn fractie heeft aangegeven akkoord te zijn met de kosten die hiermee gemoeid gaan. Men gaat nu van 18% naar 30%, dit zou zijns inziens nog meer mogen zijn. De heer Van Zwienen verwacht voor volgend jaar een iets hoger percentage. Klepelmaaien zit niet meer in het nieuwe bestek. Wel blijft men de randen langs rijbanen en fietspaden intensief maaien met groot materieel (maai-zuigcombinatie). Om het maaisel in één werkgang te maaien en weg te zuigen wordt langs dergelijke randen het maaisel met de maai-zuigcombinatie wel fijn geslagen. Dit gebeurt 4 x per jaar, door de hogere maaifrequentie en de ligging aan de randen, heeft dit gras weinig natuurwaarde zodat dit maaregime weinig kwaad kan..

Mevrouw Veth vraagt hoe de controle geregeld gaat worden, wie controleert of het gaat zoals het moet?

De heer Van Zwienen zegt dat de controle via toezichthouders van het team groot onderhoud plaatsvindt.

Mevrouw Van der Arend zal volgend jaar een aantal locaties volgen zodat inzicht ontstaat in hoe de bermen zich ontwikkelen. Zij weet dat de heer Den Ouden hiervoor ook input zal willen geven. Verder merkt zij op dat de maaiers die het nieuwe maaibeheer zullen uitvoeren uitgebreid uitleg zullen krijgen hoe men dit in de praktijk wenst te zien.

De heer van der Meer vraagt of de paardenbloem (die zijn vrouw steeds vaker in de tuin aantreft) ook belangrijk is. Mevrouw Van den Arend bevestigt dat ook paardenbloemen belangrijke ecologische bloemen zijn.

Uitbreiding ecologisch maaibeheer 2020:

De heer Van Zwienen en mevrouw Van der Arend geven een toelichting op het ecologisch maaibeheer 2020.

De heer Den Ouden spreekt de gemeente aan op het bijenbeheer en de 3 bezwaren inzake de Middenpolder, waarop de gemeente tot nu toe nog niet heeft gereageerd.

De heer Van Zwienen geeft in het algemeen aan dat het college veel waarde hecht aan het meewegen van ecologie in integrale afwegingen. Dat neemt niet weg dat de keuzes van de gemeente wellicht niet altijd hetzelfde als die van de heer Den Ouden.

Mevrouw Van der Arend merkt op dat de gemeente heel druk bezig is heel veel stappen te zetten op biodiversiteit. Men is niet voor niets genomineerd tot

bijvriendelijke gemeente. Waar het nog beter kan is meer communicatie hierover met inwoners. Hieraan wordt echter gewerkt.

De heer Bosselaar dankt de aanwezigen voor hun inbreng en roept eenieder op de communicatie van de gemeente te volgen op onder andere sociale media. Verder hoopt hij dat de gemeente steeds meer zal communiceren inzake de ontwikkelingen inzake het maaibeleid en sluit de bijeenkomst.

Sessie maaibeheer, bijdrage voorzitter Sjoerd Veerman (NVWA) – 30 oktober 2019

Beste aanwezigen,

Volgende maand is het 50 jaar geleden dat de Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard is opgericht. Het doel van onze vereniging is:

De vereniging heeft tot doel het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het landschap, de natuur en het milieu in de Alblasserwaard en het gezamenlijk beleven daarvan.

Onze leden willen graag een mooie en leefbare Waard.

Maar zijn gaan verder zij willen zich inzetten en meedoen.

Zij verwachten het niet allemaal van de overheid, maar vinden dat iedereen, boer, burger, dorpeling en stedeling zich kan inzetten. En misschien wel moet inzetten...

NVWA is geen eiland binnen de gemeente, maar onderdeel van een netwerk. Er zijn vele initiatieven

Onze vereniging ontvangt per jaar ruim 2.000 leerlingen om ze te vertellen en te laten ervaren hoe mooi de natuur is. De kringlopen tonen.

Voorzitter, dank voor de uitnodiging!

We zijn blij iets te mogen zeggen. Hoewel als de lengte van spreektijd bepalend is voor de waarde aan het onderwerp wordt gehecht er nog wel veel te winnen is.

Vooraf ecologisch maaibeleid bestaat niet! Wel ecologisch beheer!!

Wanneer het gaat om maaibeheer dan kan dit maaibeheer een opstap zijn voor de toekomst naar ecologisch beheer.

Wat is maaien?

Maaien is het kort maken van kruiden vegetatie en gras. Vroeger ging dit met de zeis en nu machinaal. Uit ervaring van onze vereniging met het Vogeltjesland in Molenlanden blijkt dat na 5 jaar de effecten zichtbaar worden. Ook maaien is een onderdeel van cultuur. *Natuurlijk maaien* bestaat niet. Je kunt wel zeggen natuurvriendelijk maaien.

Dat is ook de eerste les.

NEEM DE TIJD op voedselrijke grond zal in de eerste drie of vier jaar intensief gemaaid moeten worden.

[[Het opgenomen voorstel van wegzuigen, kan alleen als het opgeruimd wordt. Wanneer wegzuigen betekent verplaatsen, dan is het niet effectief.

Financieel. De eerste paar jaren kost ecologisch maaibeheer meer dan het momenteel gangbare. Het verdient zich terug wanneer de grond verarmt.

Misschien een tip: Zaai engels en italiaans raaigras, zoals de boeren het doen, echter zonder mest. Maai het frequent en voer het af.

Deze voedselrijke grassoorten verarmen de ondergrond, waardoor, nadat deze soorten na verschraling zijn verdwenen, sneller de kruidenrijkdom een kans krijgt.]]

Ecologisch beheer

1. **Elke weg is een blokkade voor het planten en dierenrijk.**

Papendrecht is volgebouwd.

Wel zijn er een aantal interessantere plekken (Nieuwland; Noordhoekse wiel; Oostpark; Matena; Tiendzone; Grote Wiel en Kerkbuurt.

Verbindingen hiertussen met de A15, hierdoor worden blokkades opgeheven. Goed voor de gezondheid van inwoners.

2. **Hoe schraler de grond hoe rijker de planten groei.**

Maaien en afvoeren, zonder bij zaaien is het mooist en duurt langer.

Meeste aandacht schenken aan stukken veen en zand.

Alleen helpen bijvoorbeeld ratelaar inzaaien hier door verminderd het gras en andere planten krijgen meer ruimte en kans.

Maaien partieel, zodat er steeds een stuk overblijft, waar planten en dieren heen kunnen vluchten.

3. Kies niet voor laanbomen, maar plant verschillende soorten door elkaar; kies ook voor gefaseerd onderhoud. Dan kunnen planten en dieren vluchten. Voorkomt uitbraken zoals processierups en buxusmot.

Diversiteit inrichten: met plaatselijke composthopen in takkenrillen; takkenrillen; bomen ringen en omzagen en stammen op hopen leggen, kopse kant met boorgaten 2 tot 8 mm (bijen); gras ook op hoorruiters voor muizen etc.; nestkasten en voederplekken voor dieren.

(Voedsel/Voortplanting/Veiligheid – zorg daarvoor); beestentorens; vogelbosjes; zandstukjes voor bijen; paddenpoelen.

Eén van onze ereleden geeft binnen Papendrecht **natuurtuin advies** gratis!!! Dat wil hij ook doen aan de groenmensen van Papendrecht.